

สารนิพนธ์เรื่อง	เหตุอันจำเป็นในการประกาศใช้กฎอัยการศึก
คำสำคัญ	ตามพระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พระพุทธศักราช 2457 กฎอัยการศึก/การประกาศใช้กฎอัยการศึก/การรักษาความสงบ เรียบร้อย/เหตุอันจำเป็นในการประกาศใช้กฎอัยการศึก
นักศึกษา	พลตรี จุลเดช จิตถวิล
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์	ดร.ตรีเพชร จิตรมหีมา
หลักสูตร	นิติศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชากฎหมายมหาชน
คณะ	นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
พ.ศ.	2561

บทคัดย่อ

มาตรา 2 แห่งพระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พระพุทธศักราช 2457 บัญญัติว่า “เมื่อเวลา มีเหตุอันจำเป็นเพื่อรักษาความเรียบร้อยปราศจากภัย (Keep the Peace without the Disaster) ซึ่งจะมา จากภายนอกหรือภายในราชอาณาจักรแล้ว จะได้มีประกาศพระบรมราชโองการ (Royal Command) ให้ใช้กฎอัยการศึก (Martial Law) ทุกมาตราหรือแต่บางมาตรา หรือข้อความส่วนใดส่วนหนึ่งของ มาตรา ตลอดจนการกำหนดเงื่อนไขแห่งการใช้บทบัญญัติ (Conditions for Application of Provisions) นั้นบังคับในส่วนหนึ่งส่วนใดของราชอาณาจักรหรือตลอดทั่วราชอาณาจักร และถ้าได้ประกาศใช้ เมื่อใด หรือ ณ ที่ใดแล้ว บรรดาข้อความในพระราชบัญญัติหรือบทกฎหมายใด ๆ ซึ่งขัดกับความ ของกฎอัยการศึก (Contrary to the Provisions of Martial Law) ที่ให้ใช้บังคับต้องระงับ (Unenforceable) และใช้บทบัญญัติของกฎอัยการศึกที่ให้ใช้บังคับนั้นแทน” ซึ่งเมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติดังกล่าว แล้วมีปัญหาในทางกฎหมายที่เกิดขึ้นในประเด็นของคำว่า “เมื่อเวลา มีเหตุอันจำเป็นเพื่อรักษาความ เรียบร้อยปราศจากภัย ซึ่งจะมีมาจากภายนอกหรือภายในราชอาณาจักร” กรณีดังกล่าวมิได้มีคำ นิยามเอาไว้ จึงมีปัญหาว่า “เมื่อเวลา มีเหตุอันจำเป็น” นั้นมีความหมายอย่างไร มีขอบเขตบังคับได้ แค่ไหน เพียงไร

จากการศึกษาพบว่า การที่พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พระพุทธศักราช 2457 มิได้นิยาม ความหมาย และขอบเขตของคำว่า “เมื่อมีเวลา มีเหตุอันจำเป็น” ในการประกาศใช้กฎอัยการศึกไว้ ในการประกาศใช้กฎอัยการศึกในอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันนั้น จึงเป็นการประกาศใช้เมื่อมีเหตุ อันจำเป็นเพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน เนื่องมาจากสภาวะสงครามระหว่าง ประเทศ (International War) การทำรัฐประหารยึดอำนาจการปกครองประเทศ (Coup of State

Administration) และการป้องกันปัญหาการก่อการจลาจลภายในประเทศ (Internal Riots) เท่านั้น มิได้มีเหตุอื่นนอกเหนือจากนี้

ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในมาตรา 2 แห่งพระราชบัญญัติ ฎอัยการศึก พระพุทธศักราช 2457 โดยเพิ่มอำนาจในการประกาศใช้กฎอัยการศึกในกรณีที่มีเหตุ อันจำเป็นกรณีมีเหตุภัยพิบัติทางธรรมชาติที่จะต้องดำเนินการให้ความช่วยเหลือโดยเร่งด่วน หรือ กรณีมีเหตุอันจำเป็นเร่งด่วนเพื่อป้องกันและควบคุมโรคติดต่อร้ายแรง (Serious Contagious Diseases) ตามที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด เพื่อให้การใช้อำนาจในการประกาศใช้กฎ อัยการศึกของราชอาณาจักรไทยมีคุณประโยชน์ในเชิงให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนและสังคม โดยส่วนรวม (Assistance to the People and Collective Society) ได้อย่างรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยที่ไม่มีข้อจำกัดในเรื่องความล่าช้าของขั้นตอนระบบราชการ อันจะ ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคมโดยส่วนรวม และส่งผลดีต่อการบริหารราชการแผ่นดินต่อไป